

BUTONUL DE OS DE LA TÎRGU SECUIESC (JUD. COVASNA)

DE

SZÉKELY ZOLTAN

Pe teritoriul oraşului Tîrgu Secuiesc (jud. Covasna) au fost depistate resturile mai multor culturi din epoca bronzului, printre care şi ale culturii Noua¹. O aşezare aparţinînd acestei culturi a fost descoperită de curînd în cartierul „Kanta”, pe un teren cultivat de lingă drumul ce duce spre Sinzieni. Arăturile dau la iveală în acest loc fragmente de vase şi alte obiecte. Pe terenul menţionat, Hasszmánu Pál a găsit împreună cu fragmente de vase caracteristice culturii Noua un obiect de un tip necunoscut pînă acum în ţara noastră, care ridică probleme interesante pentru epoca bronzului. Este vorba de un buton de os de culoare brună. Are partea superioară în formă de disc cu diametrul de 2,2 cm şi grosimea de 0,2 cm. Una din feţele discului este ornamentată. Decorul este o compunere rotundă din şapte spirale ce închid cîte un mic cerc. Spiralele înfăţişează o formă tîrzie, descompusă, derivată din spirala în S, în care voluta, separată de braţ, s-a transformat în cerc. Asemenea decor se întîlneşte în etapa tîrzie a epocii bronzului, în mediul micenian, în aria Wietenberg şi pe discurile topoarelor de luptă. Pe faţa opusă are o prelungire situată diametral pe disc, avînd lungimea de 2,2 cm şi înălţimea de 0,6 cm (fig. 1).

Analogiile cele mai apropiate pentru acest buton le găsim în butonii de aur din mormintele de la Micene². Este greu de explicat, în stadiul actual al cercetărilor, provenienţa sa în cadrul culturii Noua; dacă este o piesă de import din regiunea Mării Mediterane sau a fost realizat de meşteri locali. O asemenea apariţie trebuie apreciată în contextul general al evoluţiei bronzului mijlociu şi tîrziu din sud-estul Transilvaniei. Cultura reprezentativă din interiorul arcului carpatic pînă la Munţii Apuseni a fost în epoca bronzului cultura Wietenberg. În sud-estul Transilvaniei este documentată şi prezenţa culturii Monteoru în anumite faze, iar în Ţara Birsei, pătrunderea unui grup al culturii Tei. Pentru faza tîrzie a epocii bronzului este documentată în Transilvania coexistenţa culturilor Wietenberg şi Noua. Descoperiri recente atestă tot în faza tîrzie a epocii bronzului pătrunderi ale culturii mormintelor tumulare de la Dunărea mijlocie³.

¹ Z. Székely, *StComSibiu*, 12, 1965, p. 30.

² H. Schliemann, *Mykenae*, Leipzig, 1878, p. 89, nr. 137, 194, 239, 304, 422, 368, 486, 376.

³ Z. Székely, *SCIVA*, 28, 1977, 1, p. 125.

Descoperirea butonului de os pune din nou problema influențelor miceniene în Transilvania. Fără a se putea face pentru moment precizări asupra provenienței butonului găsit în mediul Noua (la Tîrgu Secuiesc) nu putem face abstracție de faptul că în cultura Wietenberg, care a avut multiple legături cu cultura Noua, există elemente de caracter micenian.

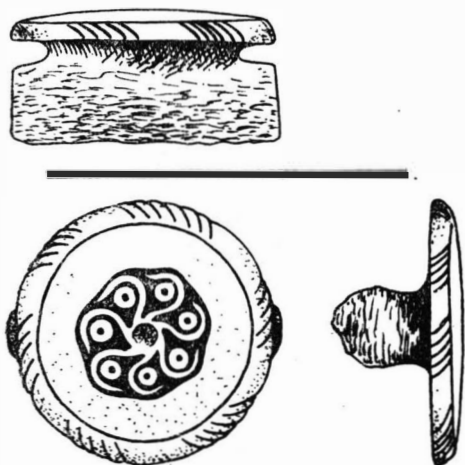

Fig. 1. Tîrgu Secuiesc. Buton de os ornamentat.

LE BOUTON EN OS DE TÎRGU SECUIESC (DÉP. DE COVASNA)

(RÉSUMÉ)

L'auteur publie un bouton en os ornementé avec des éléments qui montrent des liaisons avec Mycènes. Le bouton a été découvert dans un établissement de la culture Noua près du village Tîrgu Secuiesc (dép. de Covasna).

EXPLICATION DE LA FIGURE

Fig. 1. Tîrgu Secuiesc. Bouton en os ornementé.